

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרָשַׁת עֵינֵי

הַס"ד, עֵלְיוֹן הַכ"ט

סְעוּדַת צְהָרִים יַחַד עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ. יֵצֵא הַשְּׁלִיחַ מִבֵּית הַחֲנוּנִי וּבֹא אֶל הָרֵב וְסִפֵּר לוֹ שֶׁהַחֲנוּנִי אֵינוֹ מְקַיֵּם אֶת גְּזֵרַת בֵּית דִּין. שְׁלַח הָרֵב לִקְרֹא אוֹתוֹ וּמִיד בֹּא אֵלָיו. שְׁאַל אוֹתוֹ הָרֵב: מִדּוּעַ אֵינְךָ מְקַיֵּם אֶת גְּזֵרַת בֵּית דִּין לִישֵׁב בְּתַעֲנִית? הַתִּנְצֵל וְאָמַר, שְׁלֹא יָדַע כָּלֵל מְגוּזְרָה זוֹ, וְאִלּוּ הָיָה יוֹדֵעַ, בּוֹדָאִי הָיָה מְקַיֵּם אוֹתָהּ. אַחַר כֵּן שְׁאַל הַחֲנוּנִי אֶת הָרֵב: מִדּוּעַ גָּזַרְתָּ אֶת הַתַּעֲנִית? אָמַר הָרֵב: כֵּן הוּא הַמְּנַהֵג בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁבִשְׁעַת עֲצִירַת הַגְּשָׁמִים רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן מִתַּעֲנִיִּים וּמִבְקָשִׁים רַחֲמִים מִבַּעַל הַרְחָמִים שִׁירְחֵם עַל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל.

כְּשָׁמַע הַחֲנוּנִי אֶת דְּבָרֵי הָרֵב נִכְמְרוּ רַחֲמָיו עַל יִשְׂרָאֵל, נִגְשׁ לַחֲלוּן וְנִשָּׂא עֵינָיו לַשָּׁמַיִם וְאָמַר: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּשֵׁם שְׁאֵנִי שׁוֹמֵעַ בְּקוֹלְךָ כִּי תִשְׁמַע אֶתְּךָ בְּקוֹלִי, תִּחְדַּל מֵעַצֵּר אֶת הַשָּׁמַיִם וְהוֹרֵד גְּשָׁמִים עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. כִּהְתַּמּוּ לְדַבֵּר הַתְּקַדְרוּ הַשָּׁמַיִם בְּעֵבִים וְהַתְּחִילוּ הַגְּשָׁמִים לִירֵד כְּרָאוּי. הָרֵב וְכָל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבֵית הַמָּהָ רָאוּ וְכִן תַּמְהוּ וְלֹא יָדְעוּ מַה זֹאת. הֵם נִדְּהָמוּ בְּרֹאֲתָם שֶׁדְּבָרָיו עֲשׂוּ פְרִי וְקוֹלוֹ נִשְׁמַע בְּמֵרוֹם וְנִתְקַיֵּם בּוֹ מַה שֶׁנֶּאֱמַר עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֵנִי אֲשַׁמֵּעַ.

הַתְּחִילוּ לַחְקוֹר וּלְדַרְשׁ מִי הוּא וּמַה מַּעֲשָׂיו. אוֹלֵי הוּא מִן הַצְּדִיקִים הַנִּסְתָּרִים וְכוּ', עַד שֶׁשְּׁאַלוּ אוֹתוֹ בְּעַצְמוֹ וְהִגִּיד לָהֶם שֶׁהוּא הַדְּיוּט גְּמוּר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ שׁוּם דָּבָר רַק מַה שֶׁלָּמְדוֹ הָרֵב לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת הוּא מְקַיֵּם בְּכָל לִבּוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ. וּמִדִּי פַעַם בְּפַעַם כְּאֲשֶׁר הוּא מוֹכֵר אֵיזָה דָּבָר וְשׁוֹקְלוֹ הוּא רֹאֶה עַל לְשׁוֹן הַמַּאֲזִינִים אֶת הָאוֹתוֹת שֶׁל שֵׁם הוִי"ה בְּרוּךְ הוּא. עַד כָּאֵן סִפֵּר הָאִישׁ מֵאַרְצֵי הַקְּדוּשָׁה אֶת הַמַּעֲשֵׂה לְפָנֵי הַרְה"ק רַבֵּי יִשְׂרָאֵל אַבְרָהָם זִיע"א. וְגַם הַחֲסִיד הַיִּשְׁיִישׁ ר' דּוֹבְעֵר בֵּר' לִיפֵא שָׁמַע אֶת הַסְּפּוֹר הַזֶּה הַנּוֹרָא מִפִּי הָאִישׁ הַנִּלְכָּד.

מִי שֶׁמִּשָּׂאוֹ וּמִתְנוּוֹ בְּרַמְאוֹת - בַּחֲשׂוֹךְ הוּא הוֹלֵךְ

הַרְה"ק ה'אָבִיר יַעֲקֹב' זִיע"א מְפָרֵשׁ שֶׁהַעוֹפּוֹת הַטְּמָאִים הַמְּנוּיִים בְּפִרְשָׁה מְרֻמָּזִים עַל סוּגִים שׁוֹנִים שֶׁל אֲנָשִׁים שֶׁמִּתְנַהֲגִים שְׁלֹא כִּיִּישֵׁר בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת, כְּשִׁבִּין הַעוֹפּוֹת מְצִאֵנוּ (וּיקרא יא יט): יָצֵאת הַדּוֹכִיפַת וְאֶת הָעֵטְלָף, וּמְפָרֵשׁ שֶׁעוֹף הַדּוֹכִיפַת מְרַמָּז עַל אֵלּוֹ שְׁאִין לָהֶם מֵאֲזֵנֵי צֶדֶק וְאֵינָם מִשְׁתַּמְשִׁים בְּאֲבֵנֵי צֶדֶק כְּרָאוּי,

מִשָּׂא וּמִתְנוּוֹ בְּאֲמוּנָה

וְאֶת הַדּוֹכִיפַת וְאֶת הָעֵטְלָף (יא, יט).

פַּעַם אַחַת שָׁבַת הַחֲסִיד הַיִּשְׁיִישׁ, ר' דּוֹבְעֵר בֵּר' לִיפֵא, אֶצֶל הַרְה"ק רַבֵּי יִשְׂרָאֵל אַבְרָהָם מִטְשֶׁאֲרָנָא אוֹסְטְרָאָה זִיע"א. בְּנוֹ שֶׁל הַרְה"ק רַבֵּי זִיע"א וְנִשָּׂא מְאִנְפוּלֵי זִיע"א, וְהָיָה שָׁם אִישׁ נִכְבָּד אֶחָד מֵאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, וְסִפֵּר לְפָנֵי הַרְה"ק רַבֵּי יִשְׂרָאֵל אַבְרָהָם עֲבָדָה זוֹ, הַמְּפָרֵסֶמֶת בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיְתָה בִּימֵי הָאָר"י הַקְּדוּשׁ זִיע"א: בְּעִיר אַחַת מֵאַרְצֵי הַמַּעֲרָב הָיָה אִישׁ פְּשוּט וְהַדְּיוּט, סִבֵּל נוֹשֵׂא מִשָּׂא, וּבֹא אֶל רַב הָעִיר וְשָׁאֵל אוֹתוֹ: אֵיךְ יִתְנַהֵג מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁר. הָיָה לְבוֹ הוֹמָה וּמִשְׁתוֹקֵק שִׁיתְנַהֵג כִּיִּישְׂרָאֵל כְּשֵׁר, רַק שְׁלֹא יָדַע מַה עָלָיו לַעֲשׂוֹת, כִּי הָיָה הַדְּיוּט גְּמוּר, עַל כֵּן בֹּא לְשָׁאֵל אֶת הָרֵב לְהוֹרוֹת לוֹ דֶּרֶךְ אֵיךְ יִתְנַהֵג בְּפִרְנָסְתוֹ זוֹ.

שְׁאַל אוֹתוֹ הָרֵב: אִם הוּא יוֹדֵעַ סֵפֶר. וְהִשִּׁיבוֹ, שְׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ רַק לוֹמַר תְּבוֹת הַתְּפִלָּה בְּגִמְגוּם וּבְדַחֲקָה. הַזְּהִירוּ הָרֵב לְהִיּוֹת סֵר מְרַע, שְׁלֹא לִגְנוֹב וְלֹא לְגַזֵּל ח"ו, וְיִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם וְיֹאמַר קִצַּת תְּהִלִּים. וְהָאִישׁ הַזֶּה שָׁמַע אֶת דְּבָרֵי הָרֵב, שָׁמַר מְאֹד אֶת פְּקוּדוֹתָיו, עָשָׂה כְּכָל אֲשֶׁר צִוְּהוּ וְה' הִצְלִיחַ אֶת דְּרָכּוֹ בְּזִמְן מוֹעֵט, וְעֵצָב פְּרִנָּסְתוֹ זוֹ וְקָנָה לוֹ סוּס אֶחָד וְהָיָה מוֹבִיל מִיָּם.

כְּשֶׁהִשְׁתַּנְּתָה פְּרִנָּסְתוֹ בֹּא אֶל הָרֵב לְהוֹרוֹת לוֹ דֶּרֶךְ שְׁלִיחַ בְּהַפְּרָנָסָה זוֹ וְיִהְיֶה יְהוּדִי כְּשֵׁר. הַזְּהִירוּ הָרֵב גַּם בְּזֶה לְפִי בֵּינְתוֹ וְהוּא שָׁמַר אֶת מִצְוֹת הָרֵב, וְה' הָיָה אִתּוֹ וְהִצְלִיחַ מְאֹד בְּדַרְכּוֹ. אִז עֵצָב גַּם אֶת פְּרִנָּסְתוֹ זוֹ. מָכַר אֶת סוּסוֹ וְנִעְשָׂה חֲנוּנִי.

גַּם בְּפַעַם הַזֹּאת בֹּא אֶל הָרֵב שֶׁלָּמְדָהּ מִנְהֵגֵי יִשְׂרָאֵל אֵיזוּהִי דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּנְהַג בָּהּ הַחֲנוּנִי, וְהָרֵב לָמְדוֹ שְׁלֹא לְהוֹנוֹת שׁוּם אָדָם, לָתוּ מִשְׁקַל צֶדֶק וּשְׁקָל בְּהַכְרַע וְכדוּמָה. וְהָאִישׁ קָבַל עָלָיו לְקַיֵּם אֶת הַכֹּל, וְכִשְׁהָיָה לְחֲנוּנִי עָשָׂה כְּכָל אֲשֶׁר פָּקַד עָלָיו הָרֵב. וְה' בְּרוּךְ אוֹתוֹ וְנִעְשָׂה עֲשִׂיר גְּדוֹל.

פַּעַם אַחַת הָיְתָה עֲצִירַת גְּשָׁמִים. וְגִזַּר הָרֵב תַּעֲנִית צְבוּר כְּדִין. בַּחֲצוֹת הַיּוֹם שְׁלַח הָרֵב שְׁלִיחַ לְבַקֵּר בְּכָל בֵּיתֵי הָעִיר וְלִרְאוֹת אִם בְּנֵי הָעִיר מִתַּעֲנִיִּים. בֹּא הַשְּׁלִיחַ אֶל בֵּית הַחֲנוּנִי הָעֲשִׂיר וְרָאָה שֶׁהוּא יוֹשֵׁב וְאוֹכֵל

ועוף העטלף מרמז על אלו שמשאם ומתנם ברמאות ולא ראו אור הצדק במסחרם.

וזה לשונו בספרו 'פתוחי חותם': 'דוכיפת' אותיות: דו כפת, והינו האדם המרמה במאזנים ובמשקלות. 'דו' היא שנים, 'כפת' - כפה, לשון מדה ששוקלים בה, כמו כפה שבראש האשה, ועוד, לשון כפות מאזנים, ודהינו שיש לו שני מינים, אחד גדול ואחד קטן, כשלוקח לעצמו לוקח בגדול, וכשמוכר לאחרים מוכר בקטן, 'עטלף' הוא עוף שכל ימיו בחשך לא ראה אור, כך מי שמשאא ומתנו ברמאות, מתרחק מן הצדק ומתדבק ברמאות, נמצא כל ימיו בחשך הוא הולך.

טמאת אוכלי השרצים

אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם (יא, מג).

ביום בו הגיע הרה"ק רבי יצחק שמואל מראדושיץ זיע"א הי"ד לגטו הקטן בעיר פיעטקוב הכינו לו האנשים קבלת פנים. הרבי לא צפה לה והיא לא הייתה לרוחו ולרצונו. הוא נתבקש לומר כמה מלות עדוד לאנשים שהתאספו, והוא סרב תחלה, בהסבירו שקשה לו להשמיע דברים בשעה שמבית הכנסת מוציאים יהודים למות. עם זאת מצא לנכון לומר מלים אחדות על נפש האדם היהודי, על צלם האלקים שבו ועל המיוחד אותו. על צלם זה אמר יש לשמר במיוחד בימים וברגעים הקשים ביותר.

תוך כדי השמעת דברו זרק הרבי שאלה שהביכה את המתקהלים סביבו: מנין, הרים לפתע קולו, באה ליהודי היכלת הנפשית להרים יד על אחיו ולהפליא בו מכות? מי דמה בנפשו שדבר זה יהיה אפשרי בקרב בני ישראל בני אברהם יצחק ויעקב, ודוקא בעת שהצרה היא של כלם גם של אלה הסבורים בטעות שלא יפגעו.

במקום היו אנשים מסימים שלא חשו בנוח. כל אחד מאלה סבר שדברי הרבי מכונים אליו אישית והמבוכה הייתה גדולה.

הרבי שאל את השאלה והשיב עליה: כל עוד היהודי נזהר מלהכניס לפיו מאכלים אסורים, צלם אלקים שוכן בו. אדם כזה, יהודי כזה, לא יוכל בשום אופן להרע לאחיו לפגע בו פיסית, ואלו כאשר הוא מתחיל לנבל פיו במאכלי טרפה לבו מטמטם בו. צלם דמות הקב"ה סר ממנו ואז הוא מדרדר ומגיע לאן שמגיע. אדם זה, יהודי זה, אינו עוד מה שהיה קדם לכן, הופך להיות אחר, בהחלט אחר. בשעה שהרבי אמר את הדברים הללו, עמד שם איש אחד, בעל מעמד מכבד ב'ממלכת' ה'יודנראט' ולא מצא לו מקום. נכר היה בו שדבריו של הרבי הטרידו את מנוחתו, הציקו לו.

לאחר שהרבי סים את דבריו נגש הלה אליו ואמר לו כמתנצל בפניו, שאישית יכול הוא להעיד כי דבריו אמת הם, יען כי כל עוד היה נשמר מאכילת דברים אסורים על פי דין ישראל, לא העז להרים ידו על יהודי, ואלו אחרי שלא עמד עוד בקנה, היה באמת לאדם אחר. הוא אינו עוד מה שהיה. אין לו מעצורים. מדת הרחמנות שחש פעם בקרבו נעלמה כליל בלא הייתה.

האוכל מהשרצים נעשה הוא בעצמו שרץ

על הפסוק (ויקרא יא מג): 'אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם', פרש רבנו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א שאדם החוטא רח"ל באכילת שרצים נעשה הוא בעצמו שרץ. ואלו דבריו: צריך לדעת למה חזר עוד לצוות לזה, ורבותינו ז"ל (בתו"כ) אמרו לרבות את שפרשו לארץ וחזרו, ודרשה זו אמת אלא שאינה צריכה, כיון שפרשו, וכי בשביל שחזרו יהיו מתירים, ויש לישב דבריהם ז"ל. ואולי שבא הכתוב להודיע כי האוכל מהשרצים תעשה נפשו עצמה שרץ, והוא אמרו 'אל תשקצו את נפשתיכם', פרוש לא תעשו נפשתיכם שקץ, ובמה, 'בכל השרץ השרץ על הארץ' כשתאכלו אותה.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שו"ת קטר

חידון אֶלְצָנוֹת - נושא פרסים מי נקרא בפרשה זו "דוד" של מינשהו?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת בשלח:

ש. איזה 2 פסוקים בפרשתנו

- יש בהם 4 תיבות רצופות של שני אותיות?
ת. 1. ולא קרב זה אל זה כל הלילה. (שמות יד, כ). 2. שם שם לו חק ומשפט (שמות טו, כה) 3. ויש שהוסיפו פסוק נוסף: כי יד על כס ייה (שמות יז, טז).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת בשלח:
ה' י. א. טורצין מירושלים.

